

REGULACE ZDROJŮ ZNEČIŠŤOVÁNÍ A VAZBY NA OCHRANU PŘÍRODY

Podzim 2020

Ilona Jančářová

OCHRANA PŘÍRODY - POJEM

Ochranou přírody a krajiny se rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o **volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny** a jejich společenstva, o **nerosty, horniny**, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o **ekologické systémy a krajinné celky**, jakož i péče o vzhled a přístupnost **krajiny**. Zajišťuje se mimo jiné:

- ▶ účastí na tvorbě a schvalování **lesních hospodářských plánů** s cílem zajistit ekologicky vhodné lesní hospodaření,
- ▶ spoluúčastí v procesu **územního plánování a stavebního řízení** s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny,
- ▶ účastí na ochraně **půdního fondu**, zejména při pozemkových úpravách,
- ▶ **ovlivňováním vodního hospodaření** v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů,
- ▶ obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny,
- ▶ ochranou krajiny pro **ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace**.

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

**Zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
...403/2020 Sb.**

Související předpisy (vše ve znění pozdějších předpisů)

- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu
- a další.

VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK

Významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability.

► **Významné krajinné prvky přímo ze zákona** jsou:

lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy.

► **Významné krajinné prvky na základě registrace** jsou:

jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, **zejména** mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

► **Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata.**

VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK (VKP)

Řízení o registraci VKP (§ 6)

- správní řízení ➔ správní rozhodnutí
- účastníci řízení: - vlastník dotčeného pozemku
- nájemci pozemku a obci se rozhodnutí pouze oznamuje
- rozhodnutí :
  - obecné náležitosti dle správního řádu
  - vymezení VKP
  - poučení o následcích registrace (§ 4 odst. 2)
  - lze zrušit pouze v případě veřejného zájmu

VÝZNAMNÝ KRAJINNÝ PRVEK

Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce.

K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.

Mezi takové zásahy patří zejména umisťování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů.

ZOPK § 4(2)

VKP - PŘÍKLADY

1. Projekt zatrubnění části potoka za provozovnou z důvodu rozšíření manipulační plochy. Investor zažádal o vydání územní rozhodnutí a stavebního povolení, o nichž bylo rozhodnuto kladně.
  1. Kdo o žádostech rozhodoval?
  2. Je v tomto případě třeba získat závazné stanovisko k zásahu do VKP a pokud ano, v jaké fázi řízení by mělo být vydáno?
2. Kácení stromů na březích řeky - je břeh řeky VKP? Vymezte související pojmy. (VZ § 43, 44; ZOPK § 3(1))

VKP - PŘÍKLADY

Úprava koryta vodního toku, při kterém je třeba zpevnit břehy a dno koryta a odstranit dřeviny. V nich a v celém korytě sídlí řada volně žijících druhů rostlin .

1. Je úprava koryta vodním dílem? (§ 55)
2. Proveďte analýzu právních požadavků pro realizaci projektu a rolí zúčastněných subjektů. Jaké zájmy budou chránit, jaká mají oprávnění a povinnosti?
  1. správce vodního toku (VZ § 47-49; ZOPK § 67)
  2. projektant
  3. vodoprávní úřad (VZ § 15)
  4. orgán ochrany přírody OÚORP (ZOPK § 4, 5, 7-9, 65, 67)
  5. stavební úřad (SZ)
  6. vlastníci dotčených pozemků (VZ § 50-51)

KRAJINNÝ RÁZ

- Krajinový ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinového rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinových prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.
- K umísťování a povolování staveb i k jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinový ráz, je **nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody**
- Orgán ochrany přírody zřídí obecně závazným právním předpisem **přírodní park** a stanoví omezení využití území.

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

- Zvláštní režim ochrany (ve vymezených oblastech)
  - zákaz povolovat a umísťovat nové stavby a terénní úpravy
  - zákaz povolovat a měnit způsob využití území
  - zákaz upravovat přirozená koryta vodních toků (NP)
  - zákaz vymezovat nové průmyslové zóny (NP)
  - k umísťování, povolování nebo provádění staveb, změně způsobu využití pozemků, terénním úpravám, změnám vodního režimu pozemků nebo k nakládání s vodami, k použití chemických prostředků a ke změnám druhu pozemku **v ochranném pásmu** zvláště chráněného území je nutný souhlas orgánu ochrany přírody aj.

ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

- ▶ realizace záměrů ve ZCHÚ:
  - ▶ na základě **výjimky** v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody anebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území. (ZOPK § 43)
  - ▶ na základě závazného stanoviska orgánu OP (ZOPK § 44)
  - ▶ souhlas k některým činnostem, vymezeným v bližších ochranných podmínkách (ZOPK § 44b)
  - ▶ zachování a vytváření optimální ekologické funkce zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, prostupnosti krajiny a zachování a podpora biologické rozmanitosti při územním plánování a rozhodování (ZOPK § 44a)

PŘÍKLAD

- ▶ Záměr na výstavbu průmyslového závodu na území CHKO
  - ▶ za jakých podmínek jej lze realizovat?
  - ▶ za jakých podmínek jej realizovat nelze?

(§ 25-27; 43-44b)